

Grammatiska betydelskategorier för A2- och B1-nivå

(Kursiv stil är endast B1)

Tid

1. Tidpunkt

Klockslag

Vi börjar kl.8.00.

Vi ses kvart över fyra.

Datum

Han är född den tredje augusti 1979.

Mötet är den 6/5 (sjätte i femte).

Allmänna tidsangivelser:

a. adverb

Jag brukar vakna tidigt.

Nu förstår jag!

b. adverbfraser

Du är välkommen vid sjutiden.

I lördags var jag på bio.

Tidsbisatser

När hon ser romantiska filmer gråter hon.

Jag kan inte komma förrän jag har svarat på alla e-mail.

2. Varaktighet

Adverb	Vänta <u>ett slag!</u> Har du väntat <u>länge?</u>
Adverbfraser	Hon har bott i Sverige <u>i många år.</u> Jag har inte varit där <u>på länge.</u>
Tidsbisatser	Jag går och handlar <u>medan du dammsuger.</u> Han är alltid rädd <u>när det åskar.</u>

1. Frekvens

Adverb	Vi brukar träffas <u>ibland.</u> Han har <u>alltid</u> så bra idéer.
Adverbfraser	Han joggar <u>varannan dag.</u> <u>Två gånger om året</u> brukar han gå till frisören.
Tidsbisatser	<i>Han repeterar <u>så ofta han kan.</u></i>

2. Ordningsföljd

Ordningstal	Hon bor på <u>sjätte</u> våningen. Det är <u>tredje</u> gången jag försöker.
Adverb	<u>Först</u> äter vi och <u>sedan</u> går vi ut och dansar.
Adverbfraser	<u>Efter jobbet</u> gick hon och simmade.

3. Tidsdimension/ -perspektiv

Verb (nutid)

Han studerar på universitetet.

Hon har bott där i tre år.

När jag har handlat åker jag hem.

Verb (dåtid)

Han reste till Danmark och hälsade på goda vänner i somras.

De hade väntat länge när bussen äntligen kom.

Har du varit på Liseberg någon gång?

Verb (framtid)

Jag ringer dig nästa vecka.

Hon tänker fortsätta läsa franska.

De ska gifta sig i pingst.

Det kommer att ordna sig.

När han har städad ska han gå på bio.

Kvantitet

1. Mängd

Plural av substantiv

Hon har vänner i Umeå.

Böckerna står i bokhyllan.

Plural av adjektiv

Päronen är inte mogna.

Rummen är små.

De små tomaterna är mycket goda.

Räknebarhet

Jag har inte mycket tid.

Många svenskar går på kvällskurs.

2. Kvantifiering

Räkneord	Stockholm har över <u>en miljon</u> invånare. Hon köpte <u>tolv</u> nya vinglas.
Negerad kvantitet	De hade <u>inga</u> pengar kvar.
Grad av kvantitet	<i>Varje vinter åker de skidor <u>några</u> dagar i Sälen.</i>
Total kvantitet	<i>Han har arbetat <u>hela</u> månaden för att bli färdig.</i> <u>Alla</u> i klassen klarade provet. <u>Båda</u> bröderna har körkort.
Mängduttryck	Lådan innehåller <u>tre liter</u> vin. Han köpte <u>fyra hekto</u> räkor. <u>En bit</u> ost, tack.
”Någon” i frågor	<i>Har ni <u>några</u> släktingar i Amerika?</i> <i>Har du <u>någon</u> bra bok (som) jag kan låna?</i>

Rumsliga förhållanden

1. Plats

Adverb	Det är gratis att parkera <u>där</u> . Det är varmare <u>ute</u> än <u>inne</u> .
Adverbfraser	De trivs med livet <u>på landet</u> . Hon har varit <u>hos doktorn</u> och fått ett nytt recept.

2. Riktning

Adverb

Det tar en timme att promenera dit.
Vi ska snart gå härifrån.

Adverbfraser

Han cyklar till jobbet.
Flyget från Karlstad kommer strax.

3. Avstånd

Adverb

Jag bor nära skolan.

Adverbfraser

Långt borta såg vi havet.
De har nära till affär och dagis.

Beskrivning och definition

1. Urskiljande och utpekande

Bestämd form

Han har läst boken men inte sett filmen.
Svenskundervisningen är på fjärde våningen.

Demonstrativa pronomen

Den här texten är svår.
Det här är inte normalt.

2. Saker och människor

Adjektiv

Vi söker en pigg och glad person till jobbet som ...
Filmen var både bra och dålig.

”ser...ut”

Den där fåtöljen ser skön ut.
Varför ser du så orolig ut?

Hur smakar det?
Det luktar kaffe.

Verb

Jag läste om en kvinna som talar femton språk.
De visade oss buset där Astrid Lindgren föddes.

Relativa pronomen/adverb

Bussen är stor som ett bus.
Skjortan var vit som snö.

Jämförelsesatser

3. Handling / verksamhet

Verb	De <u>diskuterade</u> länge.
verb + <i>och</i> + verb	Han <u>ligger och solar</u> .
<i>vara</i> + rumsadverb + <i>och</i> + verb	De <u>är ute och plockar</u> bär.
<i>"håller på med"</i>	<i>Håller du <u>på med</u> någon sport?</i>
Adverb	Den där bilen kör <u>fort</u> . <i>Så måste du göra.</i>
Adverbfraser	Hon skriver <u>med en röd penna</u> . <i>De cyklar <u>på fel sida</u>.</i>
Jämförelsesatser	<i>Han äter <u>som en bäst</u>.</i>

4. Gradbestämningar

Förstärkande adverb	Det var en <u>mycket</u> kort utbildning. <i>Han blev <u>mer och mer</u> deprimerad..</i>
Förmildrande adverb	Det är <u>ganska</u> kallt.
Förminskande adverb	Han var <u>lite</u> irriterad..

5. Åsikter och attityd

Adverb

Jag kan tyvärr inte komma.

Äntligen kommer ni!

"*tycker*"

Jag tycker (att) det är bra.

Det tycker inte jag.

Adjektivfraser

Det var synd att du inte följde med för det var fantastiskt!

Vad kul att ni vann!

Vad irriterande!

Vad trevligt att ni vill komma!

Modalitet

1. Förmåga

Modala hjälpverb

Kan du reparera bilmotorer?

Förr kunde jag vara uppe hela natten.

Adjektivfraser

I skolan var hon dålig på att räkna men bra på att måla.

Verb

Jag orkar inte gå hela vägen.

2. Säkerhet/visshet

Modala hjälpverb	<i>Jag <u>ska</u> sluta röka.</i>
Adjektiv	Jag är <u>säker</u> . <i>Det är absolut <u>säkert</u>.</i>
Adjektivfraser	<i>Han var helt <u>säker på</u> det.</i> <i>Det är jag <u>säker på</u>.</i>

3. Ovisshet och tveksamhet

Verb	Hon <u>tror</u> att de är från Värmland. <i>Jag <u>visste</u> inte att ni kände varandra..</i> <i>Hon <u>undrar</u> om det är rätt.</i>
Adjektiv	Jag är inte <u>säker</u> . <i>Det är inte <u>säkert</u> att alla klarar provet.</i>
Adjektivfraser	<i>Jag är <u>inte säker på</u> om det stämmer.</i>

4. Tillåtelse

Modala hjälpverb	<u>Får</u> jag låna din cykel? <u>Kan</u> jag få prova den här? Ni <u>kan</u> gå hem nu.
Adjektivfraser	<i>Det är inte <u>tillåtet</u> att röka i matsalen.</i>

5. Möjlighet

Modala hjälpverb	<u>Kan</u> du låna mig din ordbok?
Adjektiv	Det är <u>möjligt</u> att de vinner matchen.
Adverb	Bussen <u>kanske</u> inte går på lördagar.

6. Tvång

Modala hjälpverb	Vi <u>måste</u> gå senast om en timme. <i>Ni <u>behöver</u> inte vänta på oss.</i>
Adjektivfraser	<i>Hon är ofta <u>tvungen</u> att arbeta på helgerna.</i>

7. Vana

Hjälpverb	De <u>brukar</u> inte bo i Sverige på sommaren. <i>Jag <u>brukade</u> ofta cykla till skolan när jag var liten.</i>
Adverb	<i>Det är <u>oftast</u> han som lagar mat.</i> <i><u>För det mesta</u> tar jag tåget.</i>

8. Vilja

Modala hjälpverb	De <u>ville</u> inte sluta. Jag <u>vill</u> ha mjölk i kaffet. <i>Jag <u>skulle vilja</u> träffa honom.</i>
Fraser	<i><u>Har du lust</u> att gå ut i kväll?</i>

9. Avsikt och löfte

Modala hjälpverb

Jag ska inte göra det igen.

Han tänker gå i pension nästa år.

Verb

De lovade passa hennes katt.

10. Antagande

Modala hjälpverb

Det måste vara jobbigt att arbeta på natten.

Det verkar vara svårt.

Verb

Jag tror det.

Jag trodde (att) du var gift.

Det verkar hopplöst.

Adverb

De är säkert ute med sina kompisar.

Hon kommer nog inte ensam på festen.

11. Önskvärdhet

Modala hjälpverb

Du bör dricka mycket vatten.

Jag borde sluta röka.

Ska lampan hänga där?

Var ska lampan hänga tycker du?

Fraser

Det är inte bra (att) de sitter bredvid varandra.

Villkor och önskningar

Nutid (Konditionalis 1)

Om jag hade tid skulle jag läsa mer.

Det skulle vara gott med en öl.

Framtid

De ska ut och cykla i helgen om det blir fint väder.

Vad händer om man trycker på den där knappen?

Tillhörighet/ägande/relation

Possessiva pronomen	Är det <u>din</u> chef? <i>Hon glömde <u>sitt</u> paraply i bilen.</i>
Genitiv-s	Det är min <u>morfars</u> hus.
Prepositions-genitiv	<i>Har du en karta <u>över Sverige</u>?</i> <i>Han är en släkting <u>till mig</u>.</i> <i>Några vänner <u>till honom</u> tog hand om hans post.</i>
Adjektiv	<i>Hade du <u>eget</u> arbetsrum?</i>

Jämförelser

Komparativ och superlativ	Programmet är mycket <u>bättre</u> nu. Den är <u>mer praktisk</u> . Det är <u>varmast</u> här på eftermiddagen. Han är <u>äldst</u> av alla.
Jämförelsesatser	Han är <u>lika gammal som sin kusin</u> . <i>Jag är hungrig <u>som en varg</u>.</i>
Prepositionsfraser	<i>Sverige är stort <u>jämfört med</u> Island.</i>

Orsakssamband

1. Orsak

Prepositionsfraser	<i><u>På grund av tekniska problem ...</u></i> <i>Jag ringer <u>med anledning av ...</u></i>
Bisatser	Hon var arg <u>därför att de inte ringde.</u> <i>Jag kan inte komma <u>eftersom jag är sjuk.</u></i>
Huvudsatser	<i>Han hostade <u>för det var så röktigt .</u></i>
Adverb	<i>Vi kom tidigt och <u>därför</u> var vi tvungna att vänta.</i>

2. Följd / konsekvens

Huvudsatser	Det var fint väder <u>så jag cyklade till jobbet.</u>
-------------	---

3. Avsikt

Bisatser	<i>Hon jobbade extra <u>för att tjäna pengar till resan.</u></i> <i>Jag måste plugga hela veckan <u>för att klara testet.</u></i>
----------	--

Kontrast och motsättningar

Prepositioner	<i><u>Trots</u> hennes protester reste han.</i>
Adverb	<i>Jag tänker <u>i alla fall</u> göra det.</i> <i>Den här gången gjorde jag <u>tvärtom</u>.</i>
Bisatser	<i>Hon arbetade <u>fastän hon var mycket trött.</u></i>

Redovisning

1. Fakta och påståenden

Fraser

Det står i tidningen.

De säger att han är trevlig.

Jag hörde (att) de vann i går.

Det sägs att hyrorna ska gå upp.

Direkt tal

Hon sade: Sedan gick vi hem.

Sedan gick vi hem, sade hon.

Indirekt tal

Jag ringde dit och de sade (att) det fanns platser kvar.

2. Frågor

Direkta frågor

Hon frågade: Kommer ni snart?

Vad betyder det, frågade de.

Indirekta frågor

De vill veta när de kan komma.

Han undrade om vi hade några frågor.

3. Uppmaningar

Direkt tal

Hon sade: Sluta!

Stick! sade han

Indirekt tal

Hon sade att jag inte fick öppna fönstret.

De vill (att) vi ska städa.

Information / Uppllysning

Presentationsform	<u>Det finns</u> ingen mjölk. <i>Det står en kopieringsapparat i korridoren.</i> <i>Det satt några turister på serveringen.</i>
-------------------	---

Negering

"inte"
Jag förstår inte vad du säger.

Nekande indefinit pronomen
Jag har ingen aning

Adverb
- Är du färdig? – Inte än.
Det har inte vi beller.

Informationssökning

Frågeordsfrågor
Hur ska vi göra?
Vart ska du nu?
Vad har du för bil?

Ja/jo/nej-frågor
Har du tid ett slag?
Blev ni inte trötta?

Indirekta frågor
Kan du säga mig var stadsbiblioteket ligger?
Han undrade om de hade sett något.

Anvisningar och uppmaningar

Imperativ
Kom!
Var snäll och sitt ner.

Fraser
Kan du flytta dig lite?

Skulle du kunna öppna fönstret?

Kommentarer

Respons/reaktion

Vad kul!

Jaha!

- Hon har köpt ny bil. – Har hon?

Det menar du inte!

Nämen ...!

Återkoppling

Snygga byxor, va?

Fint, eller hur?

Kort svar

Ja, det gör jag.

Nej, det visste vi inte.